

Ontstaan van Groningse kuststreken ontrafeld

GEA VAN LOON

DEN ANDEL In het kerkje van Den Andel is gistermiddag de brochure *Zoeken naar een verdwenen landschap* gepresenteerd: een beknopte weergave van resultaten van onderzoeksproject Wad een Workshop.

De studie bestaat uit onderzoeken die door wetenschappers en bewoners werden verricht. Op twaalf plaatsen in de provincie werden grondboringen gedaan waardoor de ontstaansgeschiedenis in kaart kon worden gebracht.

Yvonne Nijlunsing uit Den Andel is projectleider bij de Erfgoedpartners, de provinciale steuninstelling voor musea, borgen, molens en ander erfgoed. Het project is een initiatief van deze instelling. „Het onderzoek geeft helder de ontwikkelingen van de Groningse kustgebieden weer. We hebben twaalf tochten gemaakt, ook buitendijks. Het leuke was dat niet alleen wetenschappers met het onderzoek bezig waren, maar ook de bewoners. Je gaat op een heel andere manier naar het gebied kijken naarmate je meer leert over de ontstaansgeschiedenis. Daarnaast is het gewoon leuk samen dingen te doen. En dan nog buiten ook!”

In acht kaarten wordt duidelijk in beeld gebracht hoe de kustlijn in de loop van duizenden jaren is veranderd. Het waren de zee, de stormen en het getij die van de grote invloed waren op de vorming van het gebied. Kwelderruggen werden opgeworpen waar later bewoning ontstond. Mensen kwamen en gingen, al naar gelang de mogelijkheden tot overleven. Totdat ze op den duur niet meer weggingen als het water kwam, maar bleven en hun bezit tegen hoog water gingen beschermen.

De flora en fauna waren onderhevig aan grote veranderingen. Ooit liepen hier beren, wolven, rendieren

Eddie van der Tuin overhandigt in het kerkje van Den Andel het eerste exemplaar van de brochure *Zoeken naar een verdwenen landschap* aan provinciaal archeoloog Michiel Rooken. FOTO CORNÉ SPARIDAENS

‘We denken het eiland waar oorlog om is gevoerd te hebben gevonden’

en oerossen en was het gebied bedekt met naald- en eikenbossen. Er ontstonden moerassen en veengebieden en daarmee veenaftgravingen waardoor door menselijke hand veranderingen in het landschap ontstonden. Opgegraven amforen laten zien dat er handel plaatsvond met de Romeinen en zowel bij Winsum als Heveskes woonden hunebedbouwers.

„Veel bewoners van de kuststreken zijn niet bekend met de ontstaansgeschiedenis van hun leefomgeving”, aldus Nijlunsing. „Wij willen die kennis graag naar de mensen

toe brengen. Het is vaak spannend ook!”

Nijlunsing refereert aan het hoofdstuk *Oorlog om een eiland*. In de kronieken van de abten Emo en Menko, die werden geschreven in het klooster van Wittewierum, wordt gesproken over een heftig conflict. In zijn *Kroniek van het klooster Bloemhof te Wittewierum* beschrijft Emo van Huizinge (1175-1237) een eiland (insula) waar de bewoners van Eenrum en Uithuizen dertig jaar lang om hebben gevochten. Waar dit eiland lag, was lange tijd onbekend. „Maar we denken het gevonden te hebben”, aldus Nijlunsing.

De brochure werd gistermiddag door Eddie van der Tuin, enthousiast onderzoeker en inwoner van Den Andel, overhandigd aan Michiel Rooken, provinciaal archeoloog.

Het boekje is te bestellen bij de stichting Erfgoedpartners.